

Tee oikein.

HYVINVOINTIKERTOMUKSEN VUOSITTAINEN RAPORTTI 2020

Kertomuksen vastuutaho ja laatijat (viranhaltijat, luottamushenkilöt, työryhmät):

Haapajärven kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä:

Juha Uusivirta pj, kaupunginjohtaja, Veijo Tikanmäki pj. 1.8.2019-31.12.2020

Teija Myllylä, kaupunginhallituksen pj

Jarmo Eronen, liikuntasiihteeri

Erkki Leppälä, järjestöt

Auli Mikkola, Nuorten Tuki Ry

Jari Nahkanen, rehtori

Miika Niskala, nuoriso-ohjaaja

Jari Saaranen, rehtori

Vesa Savolainen, tekninen johtaja

Soili Pentikäinen, kulttuurituottaja

Minna Hattunen, varhaiskasvatuksen johtaja

Ritva Kankaanpää, terveydenhoitaja (S)

Ulla Muhonen, Terveys- ja vanhuspalvelut / varahenkilöstö, toimistopalv. ja rekrytointi (S)

Minna Malila, lasten ja perheiden/ hyvinvointipalveluiden palvelujohtaja (S)

Kaija Tirola, seurakunta

Hyte -työryhmän toimintaan on sisällytetty myös maakunnallinen lapsia ja lapsiperheitä koskeva paikallinen Lape -toiminta ja lape -työryhmän toiminta.

Laki velvoittaa kuntia tekemään hyvinvointikertomuksen: Terveystieteen ja terveydenhuollon pykälässä 12 todetaan, että kunnanvaltuustolle on kerran valtuustokaudessa valmistettava laaja hyvinvointikertomus ja kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain.

Hyvinvointikertomuksen tekeminen toimii kunnan tärkeän tehtävän eli kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisen perustana (kuntalaki). Kertomus tuo esiin kuntalaisten hyvinvointitarpeita sekä arvioi toteutunutta toimintaa, hyvinvointipolitiikkaa sekä kunnan voimavarojen ja tarpeiden välistä suhdetta. Kertomus toimii valmistelijoiden työvälineenä hyvinvointitiedon kokoamisessa, raportoinnissa ja seurannassa sekä resursoinnin suunnittelussa. Luottamushenkilöille se on työväline päätöksenteossa, resursoinnissa ja vaikuttavuuden arvioinnissa.

1 Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset

Haapajärven kaupunki- elinkeino- ja konsernistrategia 2020

Arvot:

- Palveluhenkisyys
- Yrittäjäyys, opiskelu ja työnteke
- Viihtyisä ja luonnonläheinen asumis- ja elinympäristö, josta huolehditaan vastuullisesti
- Huonepito kaikista asukkaista

Toiminta-ajatus:

- Vetovoimainen ja osaava hyvien palvelujen Haapajärvi keskellä Suomea

Visio:

- Elinvoimainen kestävän kehityksen periaatteita arvostava maaseutukaupunki

Menestyksen painopistealueet:

- Kestävä kehitys ja biotalous osaksi kaupungin tulevaisuutta
- Haapajärven vahvuudet tietoisuuteen markkinoinnilla
- Koulutus- ja kulttuuripalvelut elinvoiman vauhdittajana
- Yrittäjähenkisen kaupungin talous kunnossa

2 Hyvinvoinnin edistämistä tukevat ohjelmat ja suunnitelmat

[Lastensuojelun suunnitelma](#)

[Selänteen toimintaohjelma neuvolapalveluista, koulu- ja opiskelijaterveydenhuollosta ja suun terveydenhuollosta](#)

[Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista](#)

[Tietoa kuntapäätäjille vanhuspalvelulaista](#)

Haapajärven perusopetussuunnitelma , <https://peda.net/haapajarvi/ops-2016>

[Haapajärven liikenneturvallisuuksuunnitelma](#)

Liikenneturvallisuuustoimijahanke, <http://www.nihalttoimija.fi>

[Alueellinen turvallisuussuunnitelma](#)

[Seudullinen päihdestrategia](#)

Esiopetuksen opetussuunnitelma, <https://peda.net/haapajarvi.fi/ops-2016>

Lukion opetussuunnitelma, <https://peda.net/haapajarvi/ops-2016>

Haapajärven varhaiskasvatussuunnitelma 2019, <https://peda.net/haapajarvi/ops-2016>

Haapajärven tasa-arvosuunnitelma, <https://peda.net/haapajarvi/ops-2016>

Koulukohtaiset tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmat

Koulukohtaiset oppilashuoltosuunnitelmat

Aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelma

Koulukohtaiset lukuvuosisuunnitelmat

[Kotouttamisohjelma](#)

[Kulttuurikasvatussuunnitelma](#)

Hyvinvointisuunnitelma

1 Hyvinvoinnin edistämistä tukevat ohjelmat ja suunnitelmat

Keskeiset hyvinvointiin liittyvät asiakirjat ja ohjelmat, joita kunnassa on valmisteltu tai jotka muuten ohjaavat toimintaa:

[Hyvinvointikertomus 2017-2020](#)

[Selänteiden toimintaohjelma neuvolapalveluista, koulu- ja opiskelijaterveydenhuollosta ja suun terveydenhuollosta](#)

[Haapajärven perusopetussuunnitelma 2016](#)

[Haapajärven liikenneturvallisuussuunnitelma](#)

[Alueellinen turvallisuussuunnitelma](#)

[Seudullinen päihdestrategia](#)

[Haapajärven kaupungin Varhaiskasvatussuunnitelma 2019](#)

[Selänteiden kotouttamisohjelma 2016](#)

[Haapajärven Hyvinvointikertomus 2019](#)

[Lastensuojelusuunnitelma 2017-2020](#)

[Kulttuurikasvatussuunnitelma](#)

Hyvinvointisuunnitelma

Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen toiminnallinen perusta on todettu terveydenhuoltolaissa. Lain mukaan kunnan on seurattava asukkaistensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestörymittäin sekä kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin. Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutuneista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudella valmistettava laajempi hyvinvointisuunnitelma. Kunnan on strategisessa suunnittelussaan asetettava paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin perustuvat terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet, määriteltävä niitä tukevat toimenpiteet ja käytettävä näiden perustana kuntakohtaisia hyvinvointi- ja terveysosoittimia.

1. Terveellisten elämäntapojen ja yhteisöllisyyden edistäminen

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Toteutuminen
Päihteiden käytön vähentäminen ja riskien tiedostaminen	1. Päihteiden käytön varhainen tunnistaminen ja PAKKA -toimintamallin säännönmukainen käyttö sekä SAAPAS -toiminta * Kaupungin ja seurakunnan nuorisotyö, nuorisovaltuusto, koulut, Selänne: kouluterveydenhuolto		1. PAKKA- ja SAAPAS -toiminnan koulutukset ja muu toiminta	2020: Oppilaiden terveystarkastuksissa otetaan päihteiden käyttö esille ja keskustellaan ja ohjataan päihteiden käytön haittavaikutuksista. Pakka -toimintamalli on esillä säännöllisesti viranomaisten kesken. Tavoitteena on vähentää päihteiden ja tupakkatuotteiden välitystä alaikäisille. 5.11.2019 pidetty viranomaisyhteistyöpalaveri, jossa asiana tilannekatsaus nuorten päihteiden käytön ja erityisesti huumausaineiden osalta, sovittu miten toimitaan kun havaitaan nuorella päihteiden käyttöä ja mietitty mitä voidaan tehdä käytön vähentämiseksi. Ehkäisevän päihdetyön viikolla työntekijät jalkautuneet kadulle tiedottamaan päihteidenkäytön haitoista. Kouluterveyskyselyssä selvitettiin tupakkatuotteiden ja päihteiden käyttöä 4.-5.-luokkalaisten osalta. K.J. Ståhlbergin koululla tehtiin helmikuussa 2020 tupakkatuotteiden sekä päihdeaineiden käytön kartoitus 4.-6.-

				luokkalaisille oppilaille. Tupakkatuotteita oli kokeillut 3 oppilasta 6.-luokkalaisista ja nuuskaa 5 oppilasta. 4.-5.-luokkien oppilaiden kokeilut olivat yksittäisiä. Kaikkiaan noin 2% oppilaista oli kokeillut tupakkatuotteita. Yksikään oppilas ei käytä säännöllisesti ko. tuotteita. Kyselyssä selvitettiin myös energiajuomien käyttämistä. Lähes kaikki olivat maistaneet energiajuomia. Heistä suurin osa ilmoitti käyttävänsä energiajuomia harvoin ja satunnaisesti kokeilumielessä. Kerran kuukaudessa energiajuomia nauttivia oli 10 oppilasta, viikottain neljä oppilasta ja yksi oppilas ilmoitti juovansa päivittäin energiajuomia. Koulullamme pidetään oppitunteja tupakkatuotteiden sekä energiajuomien vaarallisuudesta ja haitoista lv. 2020-21. Yläkoululla kouluterveyskyselyt osoittivat tupakkatuotteitten päivittäisen käyttämisen vähenemistä 16 %:sta 14 %:iin. Poikien osalta väheneminen oli vielä suurempaa. Yläasteen nuorista tupakoi päivittäin 11 %. Alkoholin käyttö on jonkin verran lisääntynyt. Tällä hetkellä tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa on yksi kymmenestä oppilaasta. Tytöt käyttävät
--	--	--	--	--

			tällä hetkellä enemmän alkoholia kuin pojat. Viikottain alkoholia käyttävien määrät on vähentynyt 5 %:sta 3 %:iin. Laittomia huumeita on kokeillut 5 % yläasteen 8.-9.- luokkalaisista. Huolestuttavin uutinen että omalta paikkakunnalta on helppo hankkia huumeita 35 %:n mielestä. Haapajärvi lähtee mukaan Nikotiini Pakka Pohjois-Pohjanmaa-hankkeeseen pilottikunnaksi. Hanketta haetaan yhdessä muiden kuntien kanssa syksyn 2020 aikana. Selvä tulevaisuus -hanke alkoi 1.5.2020 (avustuksen käyttöaika 30.4.2021 saakka). Hanke tukee nuorten päihteetöntä elämäntapaa ja vahvistaa sosiaalista kasvua ja kehitystä.
	2. Kouluterveyskyselyn tulosten hyödyntäminen * koulut, Selänne: kouluterveydenhuolto	2. Vanhempainillat, joissa esitelty kyselyn tuloksia ja niiden johdosta tehtyjä toimenpiteitä sekä teemavanhempainillat tupakkatuotteista ja päihteistä.	2020: Move-testien tuloksista keskustellaan terveystarkastuksissa oppilaiden ja huoltajien kanssa. Oppilaita ohjataan liikunnan pariin. KJS:n koululla ja muilla alakouluilla järjestetään syksyllä 2020 Move-testit. Testien tulokset tulevat keväällä 2021 ja ne käydään läpi 5.-luokkalaisten oppilaiden kanssa. Tuloksia verrataan valtakunnallisesti koulukohtaisina tuloksina. Yläasteen osalta kouluterveyskyselyjä on käsitelty 8.-luokkien vanhempainillasa,

			oppilashuoltoryhmässä ja oppilaiden kanssa.
3. Nuuskan ja muiden tupakkatuotteiden käytön haittojen esille tuominen mm. urheiluseurojen valmentajataapaamisissa * koulut, seurakunnan ja kaupungin nuoristotoimet, järjestöt, urheiluseurat, Selänne: kouluterveydenhuolto		3. Järjestetyt tapaamiset	2020: Asian puheeksi ottamista on edelleen jatkettu koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa. Yläkoululla on säännöllisesti jaettu tietoutta päihteistä ja niiden vaikutuksista nuoren kehitykseen (triviaat). Urheiluseuroissa on kiinnitetty huomiota nuorten nuuskan käyttöön valistavassa hengessä. KJS:n ja muiden alakoulujen Tupakka- ja nuuskatuotteiden valistus oppituntien ja koulunkäynnin yhteydessä. Tällä hetkellä tupakka- ja nuuskatuotteet eivät ole merkittävä ongelma, mutta valistuksella pyrimme pitämään tilanteen hallinnassa ja jopa saavuttamaan puhtaan 0-tuloksen. Tavoitteena on, että ko. tuotteita ei tarvitsisi edes kokeilla. Yläasteen 8.-9.-luokkalaisista 6 % käyttää nuuskaa (n=188). Suurin haaste on se, että 45 % hyväksyy nuuskaamisen. Emme ole tehneet toimenpiteitä asian suhteen. Ainoastaan pidetty

				kasvatuskeskusteluita oppilaan jäädessä nuuskaamisesta kiinni. Tupakka- ja nuuskatuotteiden käyttö on kielletty kaikissa kaupungin kiinteistöissä ja sitä valvotaan.
Yhteisöllisyyden vahvistaminen	1. Avohoitopainotteisen mielenterveys- ja päihdekuntoutujien hoitomallin edelleen kehittäminen * Selänne terapiapalvelut, seurakunta, järjestöt		1. Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien kotihoidon työntekijöiden määrä (4 työntekijää 2017, 5 työntekijää 2020)	2020: Seurakunnan työssä vierailaan säännöllisesti mielenterveyskuntoutujien yksiköissä. Korona-aika katkaisi nämä vierailut. Myös keskusteluapua on ollut joko puhelimitse tai kasvokkain. Ppky Selänteen Mielenterveyspalveluissa toiminta on toteutunut suunnitellusti ja asiakkaiden tarvitsemaan apuun on pystytty nopeasti vastaamaan. Koronasta johtuen keväällä 2020 osa ajanvarauksista on toteutettu puhelimitse. Päihdepalveluissa korvaushoidon tarve on ollut lisääntymässä. Ajoisseurantojen määrä on kasvanut ja näkyy toiminnassa. Kotikuntoutuksen ja päivätoiminnan avulla on tarjottu tukea kotona selviämiseen silloin, kun mielenterveyden tai päihdepuolen haasteet asettavat esteitä toimintakyvylle. Koronan vuoksi keväällä 2020 päivätoimintaa järjestettiin yksilöllisemmin ja myös kotiin tukea tarjoten. Korona on aiheuttanut huolta ja ahdistusta eri-

				ikäisten ihmisten keskuudessa. Keväällä koulujen opetuksen siirtyminen etäopetukseen lisäsi kuormitusta kodeissa. Terapiayksikkö järjesti henkisen tuen ensiapua varten virka-aikaan toimivan ensiapunumeron. Lisäksi ihmisille jaettiin tietoa Suomen Mielenterveysseuran ympärivuorokauden toimivasta kriisipuhelimesta.
	2. Vertaistuki- ja vapaaehtoistoiminnan kehittäminen ja aktivointi * kaupunki, Selänne: terapia- ja vanhustalut, järjestöt, seurakunta, nuorisovaltuusto		2. Järjestetty toiminta; tapahtumat ja tilaisuudet	2020 : Seurakunnan perhekerho kokoaa isiä, äitejä ja isovanhempia lasten kanssa yhteen viikottain kerhojen toimintakaudella, mutta ajoittain myös kesällä. Seurakuntakodin remontin valmistuttua osallistujamäärät ovat pysyneet hyvinä. Korona katkaisi kuitenkin keväällä toiminnan kokonaan, kunnes kesäkuussa ja syksyn alettua voitiin jatkaa toimintaa. Kesäkerhotoiminta yhdessä 4H:n ja kaupungin nuorisotoimen kanssa kesäkuussa on ollut ehkäisemässä lasten yksinäisyyttä vanhempien ollessa töissä. Osallistujamäärä kesätoimintaan oli varovaisen pieni johtuen koronasta.

			Huomioinarvoista seurakunnan toiminnassa on myös yli 60 perheen tukeminen korona-ajan alettua. Taloudellista ja ruoka-apua saatiin jakaa perheile, joista monetkaan eivät aiemmin ole olleet diakoniavun piirissä. Kaupunkilaiset halusivat monin tavoin antaa omastaan ja sitä rahallista ja konkreettista ruoka-apua on jatkettu kesällä ja syksyllä. Siitä suuri kiitos jokaiselle lahjoittajalle ja järjestölle.. Perhekeskuksen toiminta-ajatusta ja toimintaa selkeytettiin keväällä Ppky Selänteessä perustetun perhekeskuksen sosiaalihjaajan vakanssin myötä. Tavoitteena on ollut saada lapsiperheiden palvelut koordinoitua selkeäksi kokonaisuudeksi, jossa toimijoiden verkosto pystyy auttamaan nopeasti ja tehokkaasti apua tarvitsevaa perhettä / lasta. Tätä tehtävää tukemaan luotiin niin sanottu huolentunnistamisen malli. Tärkeää hyvinvoinnin edistämistä tehdään yhteistyössä myös kolmannen sektorin kanssa. Yhteistyötä tehtiin myös kolmannen sektorin kanssa, mm. MLL:n. Lapsille ryhmämuotoista toimintaa järjestettiin mm. perhekeskuksen kohtaamispaikassa. Kerhojen toiminnalla on
--	--	--	--

				myös tärkeä merkitys lasten vanhempien jaksamiselle. Työtä perhekeskusverkoston toiminnan kehittämiseksi jatketaan edelleen, mm. sivistyspuolen kanssa tullaan järjestämään yhteiset palaverit.
	3. Järjestöjen puheenjohtajaverkoston säännöllinen toiminta ja järjestöjen kevätkahvit *järjestöt		3. Tapahtumien määrä	2020 Puheenjohtajaverkosto on kokoontunut säännönmukaisesti, kaupungin ja järjestöjen kevätkahvitilaisuuteen. Tilaisuutta ei järjestetty vuonna 2020 koronapandemian vuoksi.
Liikkuminen, terveelliset ravintotottumukset ja elintavat vakiintuvat osaksi arkielämää	1. Neuvolan, varhaiskasvatuksen ja koulujen kohdennetut kyselyt liikuntaan, ravitsemukseen ja elintapoihin liittyen eri vuosina * koulut, varhaiskasvatus, Selänne: neuvola, seurakunta		1. Tehdyt kyselyt	2020: Terveystenhoitajat ovat käyneet Neuvokas Perhekoulutuksen ja ottaneet käytänteet työhönsä perheiden kanssa. Varhaiskasvatuksen lasten hyvinvointikysely on tehty keväällä 2019. Varhaiskasvatuksessa käytössä varhaiskasvatussuunnitelmat ja säännölliset Lapset puheeksi -keskustelut, jotka toteutetaan vuosittain 3-vuotta täyttävien lasten osalta. Varhaiskasvatuksessa myös toimintasuunnitelmissa kiinnitetään huomiota lapsen terveelliseen

				liikuntaan, ruokailuun ja elintapoihin opettamiseen. KJS:n 4.-5.-luokkalaisten terveystarkastuksessa on tullut esille, että oppilaista noin kolmasosa eivät syö aamupalaa. Kyselyn tulos on vastaava kuin aikaisemmin tehty kysely. Oppilaamme harrastavat liikuntaa vapaa-ajalla runsaasti, poikien harrastuneisuus on tyttöihin verrattuna aktiivisempaa. Koulullamme on käytössä pitkät välitunnit. Pitkille välitunnille on järjestetty liikunnallista, ohjattua ohjelmaa. K.J:n koulu kannustaa oppilaita kulkemaan koulumatkat jalan tai pyörällä. Hampaiden harjaus ja hoitaminen ei toteudu kaikkien oppilaiden kohdalla riittävästi. Vajaa puolet oppilaista ei harjaa hampaita kaksi kertaa päivässä. KJS:n koululla on hammasvalistusta ja hoitoa vuosittain ja sitä pitää tehostaa myös koulun toimesta opittuneilla jaettavalla valistuksella. Yläkoulun 14.-16. -vuotiaitten kyselyssä oli hyviä ja huonoja uutisia. Huonoja uutisia oli että aamupalaa syö vähemmän kuin joka toinen. Koululounasta päivittäin ei syö neljäsosa. Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan yhden tunnin viikossa korkeintaan 38 %.
--	--	--	--	---

			Ylipainoisten osuus on kasvanut merkittävästi kahdessa vuodessa. Vuonna 2017 oli 20 % ja vuonna 2019 30 %. Varsinkin poikien osalta kasvu on merkittävä 22 %:sta 35 %:n. Lisäksi nukkuminen on selkeästi vähentynyt. Alle 8 tuntia nukkuu 65 % tytöistä ja 45 % pojista. Huonoutuminen että 60 % harjaa hampaita ainoastaan 0 tai 1 kertaa päivässä. Tätä varten järjestimme syyskuussa hammashygienistien päivän yläasteella. Positiivista on että 95 % oppilaista on jokin harrastus mutta tytöille ei löydy harrastuspaikkoja riittävästi. Varhaiskasvatuksessa käydään lapsen ja perheen liikkumista, terveellisiä ravintotottumuksia ja elintapoja läpi perheiden kanssa sekä varhaiskasvatussuunnitelmassa että Lapset puheeksi keskusteluissa. Ruokapalvelujen kanssa yhteistyössä on muokattu varhaiskasvatuksessa käytössä olevaa ruokalistaa alle kouluikäisen lapsen ravintosuositusten mukaiseksi.
	2. Liikunta- ja leikkipuistojen käytön lisääminen välineiden lainaustoimintaa laajentamalla * sivistys- ja tekniset palvelut		2. Lainattujen välineiden määrä 2020: Leikkipuistojen, lähiliikuntapaikkojen, minigolf- ja frisbeegolfratojen käyttö on ollut aktiivista. Lainattavissa ovat olleet

			liikennepuiston polkuautot ja minigolfradan välineet. Ronkaalan urheilualueen ja muiden ulkoliikuntapaikkojen käyttö on kaikille maksutonta. Ronkaalan urheilukentän ja liikuntavaraston avain on lainattavissa kirjastosta. Kuntoportaati Ronkaalan rantaan valmistuivat keväällä 2020. Koivuhaan kentälle on saatu uusi tekonurmipinta. MLL:n paikallisyhdistyksen perhetapahtumat.
	3. Järjestöjen järjestämä liikunta- ja ulkoilutoiminta ja -tapahtumat * järjestöt	3. Järjestetty toiminta ja tapahtumat	2020: Urheiluseurat ja eri järjestöt ovat järjestäneet aktiivisesti liikunta- ja ulkoilutapahtumia eri kohderyhmille. Koronapandemiasta johtuen ulkoliikunnan harrastajamäärä on lisääntynyt. Ulkoliikunnan harrastajamäärän lisääntyminen näkyi mm. postilaatikokopioerälyn osallistujamäärässä.
	4. Uimahallin toiminnot, yhteistyö jäähallin kanssa * liikuntapalvelut, urheiluseurat ja järjestöt	4. Aloitettu uuden toimintamallit ja ryhmät	2020: Uimahallin käytössä ja asiakasmäärissä on ollut muutoksia vuoden 2020 aikana koronapandemiasta johtuen. Samasta syystä uimahallin pukuhuoneiden pukukaapeista on ollut vain joka toinen kaappi käytössä. Virtuaalivesijumppa on otettu käyttöön uimahallin terapia-altaaseen.

			Yhteistyö Haapajärven Jääurheilukeskus Oy:n kanssa toimii sovitusti.
5. Kevyenliikenteen väylien kunnossapito sekä liikenneturvallisuuden esteettömyyden vaatimusten huomioiminen peruskorjauksissa * tekniset palvelut, vanhus- ja vammaisneuvosto, liikenneturvallisuustyöryhmä		5. Kunnostettujen katujen pituus	2020: Liikenneturvallisuustyöryhmä on järjestänyt kouluille liikennevalistusta, sekä heijastintempauksen yhdessä nuorisovaltuuston kanssa. Liikenneturvasta tehdään kouluvierailuja pyydettyä kouluille. K.J. Ståhlbergin koululla järjestettiin 2019 koko ikäluokkaa kattava liikenneturvapäivä ja järjestämme keväällä 2021 vastaavan tapahtuman koulullamme.
6. Ulkoilureittien opasteiden ja esittelymateriaalin lisääminen paikan päälle, nettiin ja karttoina * tekniset-, liikunta- ja hallintopalvelut		6. Uusi julkaistu materiaali	2020: Retkeilevä Haapajärvi kehittämis- ja investointihanke on parhaillaan menossa ja sen toteuttamisaika on 1.6.2020-31.12.2021. Someron hiihtokeskukseen latuurien laajennus ja infotaulujen uusiminen on toteutettu.

2. Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin ja turvallisuuden tukeminen

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Toteutuminen
Lapset ja nuoret saavat riittävästi apua ja tukea	1. Sosiaalihuoltolain mukaisten palvelujen edelleen kehittäminen; mm. perhetyö, kotipalvelut ja perhekeskustoiminta. Systemisen lastensuojelumallin käyttöön otto.		1. Ennalta ehkäisevien palvelujen vaikutus lastensuojelun toimenpiteisiin ja niiden muutoksiin.	2020: Peruspalvelukuntayhtymä Selänteessä otettiin alkuvuodesta 2020 käyttöön Esikko- ja Voimaperheet -menetelmät. Esikko tarjoaa tukea ja apua varhaiseen kielen- ja puheenkehitykseen. Voimaperheet-toimintamalli on Turun yliopiston

	* Selänne: hyvintointipalvelut			lastenpsykiatrian kehittämä varhaisen vaiheen ja matalan kynnyksen vanhemmuuden tukiohjelma. Ppky Selänteessä Voimaperheet-toimintamallia tarjotaan ensisijaisesti neljävuotiaiden lasten perheille. Keväällä 2020 korona pandemia kasvatti ppky Selänteen lapsiperheiden kotipalvelun kysyntää ja tarvetta. Lapsiperheille pystyttiin järjestämään hyvin tukea ja apua koteihin. Lisäksi perhekeskusten kohtaamispaikoissa toteutettiin yksittäisten perheiden ohjausta ja neuvontaa isompien ryhmien ollessa tauolla. Ppky Selänteen vammaispalvelut ovat järjestäneet kehitysvammaisten lasten perheille Portaati-ohjauksen. Ohjauksen avulla perheet ja varhaiskasvatuksen henkilökunta saa apua lapsen kehityksen tukemiseen. Vammaispalvelut järjestävät kouluikäisille kehitysvammaisille aamu- ja iltapäivähoitoa yhteistyössä sivistystoimen kanssa. Lisäksi ovat järjestäneet koululaisten päivähoitoa loma-aikoina yksilöllisen tarpeen mukaan. Perheiden jaksamisen tueksi tarjotaan myös tilapäishoitoa lapsille.
	2. Moniammatillisten oppilashuoltotyöryhmien toiminnan vakiinnuttaminen		2. Ryhmien kokoontuminen ja tehdyt toimenpiteet	2020 Uusi toimintamalli vakiintunut. Kouluilla kokoontuu vakituisesti Oppilashuoltoryhmät - aina tarvittavalla kokoonpanolla. Näiden kokoontuminen on kirjattu koulujen lukuvuosisuunnitelmiin ja ne noudattavat lakia Oppilashuollosta sekä ovat tukemassa opetussuunnitelmien

			tavoitteita. K.J:n koululla on pidetty ja pidetään useita yleisiä oppilashuoltopalavereja liittyen koulun sisäilma epäilyihin ja oppilaiden oireisiin.
3. Aamu- ja iltapäivätoiminnan sekä koulujen kerhotoiminnan edelleen kehittäminen * varhaiskasvatus, koulut		3. Ryhmien määrä ja tehdyt kehittämistoimenpiteet	2020: Kerhojen määrä pysynyt entisellään. Kesällä 2020 jatkuivat myös seurakunnan kesäkerhot. Nuorisotoiminen kokoama kesätahtumakalenteri kasaa yksiin kansiin järjestettävät kerhot, retket ja muut tapahtumat. Hiihtolomalla ja syyslomalla järjestetään toimintaa kaupungin toimesta. Aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään ainoastaan KJS:n koululla sitä tarvitseville 1. ja 2.- luokkalaisille sekä pientyhmien oppilaille. Lv.2020-21 järjestämme myös esioppilaiden aamu- ja iltapäivätoimintaa K.J:n ja Parkkilan kouluissa. Toimintaan osallistuu noin 75 lasta aamulla kello 6.30-10 ja iltapäivällä kello 12-17.15 Kerhoja järjestetään jokaisella koululla Haapajärven kaupungissa. Kerhoja on mm. liikuntakerhot, teatterikerhot, musiikkikerhot, kielikerhot ja mäkiautokerho. Yläkoululla järjestetään kerhotoimintana hygieniapassi. Varhaiskasvatuksessa järjestetään aamu- ja iltapäivähoitoa vuorohoitoa tarvitseville 1. luokkalaisille. Varhaiskasvatuksessa järjestetään aamu- ja iltapäivähoitoa vain vuorohoitoa

			tarvitseville esioppilaille sekä tarvittaessa 1. luokkalaaisille.
4. Osallistuminen kutsuntaikäisten THL:n ja puolustusvoimien Time Out (Aikalisä) -toimintaan * nuorisopalvelut, liikuntapalvelut, Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry		4. Tilaisuudet ja niiden johdosta tehdyt toimenpiteet	2020: Nuoriso- ja liikuntapalveluista ei ohjeistuksen mukaan osallistuttu kutsuntoihin.
5. Maahanmuuttajanuorten- ja lasten kotouttaminen * koulut, nuoriso- ja liikuntapalvelut, järjestöt, seurakunta, Selänne: hyvinvointipalvelut		5. Nuorten osallistuminen eri toimintoihin ja koulutus/työllistyminen	2020: Nuorisopalveluilla ei ole ollut kuluvana vuonna maahanmuuttaja nuorille järjestettyä erillistä toimintaa, koska siihen ei ole enää tarvetta.
6. Liikkuva koulu -hanke on päättynyt. Lukiossa on liikkiva opiskelija -hanke		6. Alakouluilla alkukartoitus ja vuosittaiset liikunnan määrämittaukset. Tavoitteena 1 h/päivä liikuntaa kaikille. Yläkoululla tehdään gradutyö liikuntavälituntien vaikutuksesta oppilaisiin.	2020: Peruskouluilla ei ole enää liikkuva koulu -hankkeen määrärahoja, lukiolla on. Toiminta on kuitenkin jatkunut hankkeen loppumisesta huolimatta pitkinä välitunteina, taukojumppina, toiminnallisina tunteina ja fyysisinä liikuntavälineinä hankintoina. Järjestöt ja urheiluseurat ovat tukemassa koulujen liikunnallista toimintaa. Toimintaa on aktiivisesti ollut tukemassa seurakunnan nuorisotyöntekijä. Korona-ajan alettua erityisen suosituiksi tulivat nettiin siirretyt Välituntivinkit. Niistä hyviä vinkkejä saivat kaikenikäiset huumorilla höystettyinä. Syksyn tullen toimintaa saatiin jatkaa koulujen pihilla.

7. Uusi opetussuunnitelma 1.8.16 alkaen alakouluilla ja 1.8.17 alkaen yläkoululla * koulut, ops-ryhmä		7. Jatkuvan arvioinnin menetelmä	2020: Opetussuunnitelma on otettu kaikilta osin käyttöön lukuvuonna 2019-2020. Formatiivinen arviointi on otettu myös yläkoululla käyttöön. KJS:llä formatiivinen arviointi on otettu käyttöön jo vuonna 2017. Opetussuunnitelma on otettu käyttöön vuonna 2016 ja sitä on käytetty kolme vuotta ja päivitetty 2019, viimeisimpänä on aloitettu englannin opetus 1. luokalla. Päivitämme opetussuunnitelmaa vuosittain. Päivitimme myös laatu-käsikirjan perusopetuksen osalta.
8. Uusi varhaiskasvatussuunnitelma 1.8.17 alkaen, joka koskee kaikkia varhaiskasvatuksessa olevia lapsia ja perheitä		8. Oma seuranta, tavoite 100 %	2020: Käytössä Haapajärven kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2019, jonka pohjalta toimintaa suunnitellaan. Lapsen vasut tehdään Opetushallituksen lomakkeella kaikille varhaiskasvatuksessa oleville lapsille.
9. Varhaiskasvatuslain mukaisen erityislastentarhanopettajan palvelujen takaaminen varhaiskasvatuksessa esiintyvää tarvetta vastaavasti		9. Oma seuranta erityisestä tuesta sitä tarvitseville lapsille	2020: Varhaiskasvatuksen erityisopettajan (VEO) virka on saatu täytettyä vakinaisesti 10.8.2020 alkaen. VEO toimii pääosin konsultointiperiaatteella; hän on eri hoitomuodoissa ja -paikoissa seuraamassa lapsiryhmän ja / tai yksittäisen lapsen toimintaa, ja antaa sen pohjalta tukea, neuvoja ja ohjeita sekä henkilökunnalle että lasten huoltajille. VEO osallistuu erityistä tukea tarvitsevien lasten verkostopalaveriin ja tarvittaessa lasten varhaiskasvatussuunnitelmapalaveriin. Syksyn aikana on suunniteltu myös

			yhteistyökäytäntöjä eri viranomaisten ja VEO:n välillä.
	10. Lapsiarkki *Seurakunta ja neuvola		2020: Lapsiarkki tukee vanhemmuutta tarjoamalla kerran kuussa mahdollisuuden tuoda lapset hoitoon noin neljäksi tunniksi. Perheille tarjotaan ateria ja iltapala.
	11. Lapsiperheiden avustaminen *Seurakunta		2020: Korona-aika herätti ihmiset huomaamaan lapsiperheiden taloudellisen huolen. Lahjoituksina saaduilla rahoilla ja tuotteilla on avustettu yli 60 perhettä. Avustustyö on koordinoitu seurakunnan diakoniatyön kautta.
Vanhempien vastuunotto lisääntyy vanhemmuuden tukemisen kautta	1. Sosiaalihuoltolain mukaisten palvelujen edelleen kehittäminen; mm. perhetyö, kotipalvelu ja perhekeskustoiminta. Systemisen lastensuojelumallin käyttöön otto. *Selänne: hyvinvointipalvelut	1. Ennaltaehkäisevien palvelujen vaikutus lastensuojelun toimenpiteisiin ja niiden muutoksiin	2020: Lapsiperheille on toteutettu kysely syksyllä 2019. Kyselyn avulla on kartoitettu lapsiperheiden kokemuksia palveluista ja tarpeita palveluiden kehittämisen pohjaksi. Perhekeskuksen toiminta-ajatusta ja toimintaa selkeytettiin keväällä Ppky Selänteessä perustetun perhekeskuksen sosiaaliohjaajan vakanssin myötä. Tavoitteena on ollut saada lapsiperheiden palvelut koordinoitua selkeäksi kokonaisuudeksi, jossa toimijoiden verkosto pystyy auttamaan nopeasti ja tehokkaasti apua tarvitsevaa perhettä / lasta. Tätä tehtävää tukemaan luotiin niin sanottu huolentunnistamisen malli. Samalla päivitettiin lapsiperheiden tuen polku-malli. Perhekeskusmallin selkeyttäminen on mahdollistanut tehokkaamman moniammatillisen työskentelyn. Lapsiperheiden sosiaalipalvelu ja lapsiperheiden kotipalvelu

				ovat kehittyneet tärkeäksi osaksi lapsiperheiden ennaltaehkäiseviä palveluita. Perhekeskuksen kohtaamispaikoissa toimii myös MLL:n perhekahvila ja perheneuvolan vertaisryhmä. Lastensuojelun systeemistä toimintamallia on jatkettu.
	2. Lapset Puheeksi -toimintamallin käytön laajentaminen * varhaiskasvatus, koulut, Selänne: hyvinvointopalvelut		2. Mukaan lähtevät toimipisteet, LP -ohjausryhmässä sovitut ikäluokat vuosittain	2020: Varhaiskasvatuksessa käytössä ja keskustelut tarjotaan kaikille varhaiskasvatuksen piirissä oleville, 3-vuotta täyttävien lasten huoltajille. Voidaan myös käydä perheen kanssa tarvittaessa, esim. isojen elämän muutosten yhteydessä.
	3. Varhaiskasvatuksessa lisätään lasten ja perheiden osallisuutta toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa * varhaiskasvatus		3. Vuosittainen arviointi	2020: Lasten ja perheiden osallisuus huomioidaan kaikissa toimintayksiköissä toimintasuunnitelmia tehtäessä. Lasten ja perheiden osallisuutta lisätty erilaisilla kyselyillä ja osallistumisen mahdollistamisella. Päiväkotiyksiköissä käytössä lasten kokoukset. Huoltajilla on mahdollisuus esittää toiveita varhaiskasvatuksen toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen. Perheiden kanssa on ollut yhteisiä tapahtumia ja toiminnallisia iltoja, esim. äitien ja isien illat ja erilaiset teemaillat. Keväällä 2020 alkanut korona-aika on käytännössä estänyt kaikki perheiden kanssa järjestettävät yhteiset tapahtumat ja toiminnalliset illat. Huoltajilla on edelleen mahdollisuus esittää toiveita varhaiskasvatuksen toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen. Maaliskuussa 2020 tehtiin kaikille asiakasperheille

				varhaiskasvatuksen asiakastyytyväisyyskysely, josta saaman palautteen perusteella on toimintaa kehitetty edelleen.
	4. Vapaaehtoisen perheasioiden sovittelun aktiivinen tarjoaminen * Selänne:hyvinvointipalvelut; lastensuojelu, perheneuvola		4. Osallistuneet perheet	2020: Eroneuvola toimii vakiintuneesti tarpeen mukaan.
Lapset ja nuoret saavat osallistua ja tulevat kuulluksi heitä koskevilla asioissa	1. Lasten parlamentin, nuorisovaltuuston ja oppilaskuntien toiminnan edelleen kehittäminen * koulut, nuorisopalvelut		1. Pidetyt kokoukset ja tehdyt aloitteet sekä aloitteiden etenemisen seuranta. Järjestetyt tapahtumat ja tilaisuudet. Päivitetyt strategiat ja muut suunnitelmat, joissa huomioitu po. ryhmät	2020: Nuorisovaltuusto kokoontuu kerran kuukaudessa ja Lasten Parlamentti neljä kertaa vuodessa. Nuorisovaltuusto sai puheoikeuden kaupunginvaltuuston kokouksiin edellisenä vuonna. Syyslukukauden aikana valittiin uudet jäsenet nuorisovaltuustoon ja Lasten Parlamenttiin.

3. Ikäihmisten hyvinvoinnin ja itsenäisen asumisen tukeminen

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Toteutuminen
Ikäntyvien toimintakyvyn ylläpitäminen ja edistäminen	1. Kolmannen sektorin, liikuntapalvelujen ja seurakunnan järjestämät vertaistuki- ja liikuntaryhmät * järjestöt, liikuntapalvelut, seurakunta		1. Vertaistukiryhmien toiminta ja järjestetyt ryhmät	2020: Kaupungin liikuntapalvelujen ja urheiluseurojen yhteistyönä järjestetty eri liikuntatapahtumia, esim. lasten uimakoulu järjestettiin em. tavalla. Kaupungin liikuntatiloissa Jokilatvan opisto järjesti noin 45 liikuntaopintopiiriä eri kohderyhmille suunnattuina. Vanhustenviikon juhla oli tarkoitus järjestää

				lokakuussa ja Mikkelin markkinat syyskuussa seurakuntakodilla, mutta kokoontumisrajoitukset estivät tilaisuuksien toteuttamisen.
	2. Seniorineuvolan vakiinnuttaminen * Selänne: terveys- ja vanhuspalvelut		2. Seniorineuvolan toiminta viikoittain (t/vko), 70- vuotiaiden terveystarkastukset	2020: Seniorineuvolatoiminta on ollut maaliskuu-elokuu ajalla kiinni vallitsevan koronatilanteen vuoksi. 70-v. tarkastuksia on tehty 100 kpl ja 80-vuotiaiden hyvinvointia tukevia kotikäyntejä on tehty 20 kpl.
	3. Palveluohjauksen ja kotikuntoutuksen kehittäminen *Selänne:terveys- ja vanhuspalvelut		3. Kotikuntoutusasiakkaiden määrä sekä palveluohjauksen toteutuminen ja saatavuus	2020: Palveluohjauksen yhteydenottoja elokuun loppuun mennessä 223 kpl. Palvelutarpeen arviointi on järjestetty lain puitteissa. Kotikuntoutusasiakkaiden määrä elokuun loppuun mennessä 23 henkilöä.
	4. Kotona asumista tukevien palveluiden kehittäminen ja hyvinvointiteknologian hyödyntäminen * Selänne: terveys- ja vanhuspalvelut, järjestöt, seurakunta, palveluntuottajat, kaupunki		4. Kotona asuu yli 75-vuotiaista 93% ja käytössäoleva hyvinvointiteknologia kotona asumisen tukena	2020: Seurakunta tavoittaa kaikki 90 ja yli 90-vuotiaat kerran vuodessa syntymäpäiväkäynnillä. Koronan alettua olemme soittaneet ja käyneet viemässä kukkatervehdyksen tai sitten päivänsankarin toiveesta lähettäneet postin kautta onnittelut. Korona-ajan alussa osa seurakunnan työntekijöistä ja muutama vapaaehtoinen soittivat kaikille yli 80 vuotialle seurakuntalaisille. Kyseltiin kuulumiset ja

			selvitettiin asiointiavun tarvetta. Useimmilla oli joku, joka hoiti kauppasiat. Muta puheluiden kautta sai jakaa kokemuksia ajatuksia ja kysymyksiä tästä erikoisesta ajasta jota elimme ja elämme yhä. Selänteen ikäihmisten palveluissa kotona asumisen tukemiseen on käytetty entistä enemmän erilaisia ratkaisuja; etähoivalaitteiden käyttöä sekä lääkeautomaattien ja paikantavien rannekkeiden käyttöä on suunnitelmallisesti lisätty.
5. Omaishoitajien ja perhehoitajien jaksamisen tukeminen * Selänne: terveys- ja vanhuspalvelut, järjestöt		5. Omais- ja perhehoitajien terveystarkastusten toteutuminen sekä omais- ja perhehoitajien tukeminen	2020: Omaishoitajien terveystarkastukset on toteutettu suunnitelmallisesti seniorineuvolan yhteydessä. Korona-tilanteen vuoksi vuorohoitoa ei ole pystytty käyttämään suunnitelmallisesti, vaan omaishoitajien vapaapäiviä on toteutettu enemmän sijaishoidon ja perhehoidon turvin. Alkuvuoden ja loppuvuoden aikana on järjestetty koulutuksia sekä ryhmätoimintaa.
6. Osallisuuden vahvistaminen Digituen antaminen * Kirjasto		Henkilökohtaisten opastuskertojen määrä. Ryhmäopetuksen ja osallistujien määrä.	2020: Kirjasto on antanut digitukea pyydettyä. Kysymykset ovat käsitelleet pääasiassa laitteita tai kirjaston e-palveluita. Digituki on ollut kahdenkeskistä, ja

				sille on sovittu erikseen aika. Korona-aikana kirjasto on lisännyt e-palveluiden ohjeistusta ja mainontaa.
--	--	--	--	---

Kulttuurihyvinvointi

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Toteutuminen
Asukkaiden hyvinvoinnin lisääminen kulttuurin keinoin. Osallisuuden mahdollistaminen luovan toiminnan, kulttuurin ja taiteen keinoin.	1. Kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisten kulttuuristen teemojen toteuttaminen osana koulujen opetussuunnitelmaa. * Kirjasto, kulttuuri- ja nuorisopalvelut, Jokilatvan opisto, seurakunta, perusopetus ja varhaiskasvatus.		Toteutuneiden tapahtumien määrä ja osallistujien määrä.	2020: Haapajärven kulttuurikasvatussuunnitelma valmistui 2019. Koulujen lukuvuoden aikana toteutetaan luokka-asteittain suunnitelmaan kirjatut tapahtumat. Jokainen lapsi ja nuori saa kosketuksen kulttuuriin ja pääsee osalliseksi taiteen ja luovan toiminnan hyvää tekeviin vaikutuksiin. Lasten ja nuorten osallisuutta ja yhteisöön kuulumisen tunnetta lisätään juhalapäivien viettoon osallistumalla (esim. itsenäisyyspäivän seppeleenlasku) ja tutustumalla kotiseudun kulttuuriympäristöön. Koronapandemian vuoksi jouduttiin keväällä 2020 perumaan tai siirtämään lähes kaikki kulttuuripalvelujen järjestämät tapahtumat. Syksyllä saatiin toteutettua mm. koululaisten museovierailut, alakoululaisille suunnatut esitykset, varhaiskasvatuksen lapsille suunnattu nukketatterimusikaali ja työpajat.

				Kirjasto on pyrkinyt noudattamaan kulttuurikasvatussuunnitelmaa koronasta huolimatta. Keväällä sulun vuoksi pitämättä jääneet kirjavinkkaukset pidetään 2021 keväällä. Kirjaston käytön opetuksia on pidetty sopimalla käytännöistä erikseen koulujen ohjeistusten mukaan. Kirjailijavierailuja on toteutettu virtuaalisesti. Varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelmissa huomioidaan kulttuurikasvatus ja omaan päivittäiseen toimintaan sisällytetään mahdollisemman monipuolisesti erilaisia lapsille tarjottavia kulttuurielämyksiä. Mm. päiväkodeissa on vierailut henkilöitä esiintymässä, kertomassa ja soittamassa viuluilla jne. Keväällä 2020 alkanut korona-aika on vähentänyt ulkopuoliset isommat tapahtumat, esim. lasten teatterit. Varhaiskasvatus tekee hyvää yhteistyötä mm. kirjasto- ja kulttuuripalveluiden kanssa. Syksyllä 2020 onnistuttiin jatkamaan kulttuurikasvatussuunnitelman mukaiset seurakunnan ja koulun yhteiset Kirkkoseikkailut kirkossa kakkosluokkalaisille
--	--	--	--	---

	2. Ilmaistein ja edullisten kulttuuritapahtumien järjestäminen asukkaille. * Kulttuuripalvelut, kirjasto, nuoriso- ja liikuntapalvelut, Jokilatvan opisto, järjestöt ja yhdistykset		2020: Alkuvuodesta ehdittiin toteuttaa joitakin maksuttomia, matalan kynnyksen kulttuuritapahtumia, joihin osallistui etupäässä lapsia. Iso osa kulttuuripalveluiden järjestämisestä tapahtumista jouduttiin perumaan koronaviruspandemian vuoksi. Kesällä järjestettiin nelisenkymmentä pienimuotoista Mielihyvää musiikista -konserttia. Konsertteja järjestettiin mm. kylätaloilla, uimarannoilla, torilla yms. paikoissa, joissa ihmiset liikkuvat. Konsertteihin oli vapaa pääsy. Loppuvuodesta kirjastoon rakennettiin Tehdään yhdessä Joulunäyttely. Näyttely oli kaikille avoin osallistava tapahtuma, joka oli mahdollista toteuttaa kokoontumisrajoituksista huolimatta. Näyttelyssä oli mukana myös kehitysvammaisten, mielenterveyskuntoutujien, syrjäytymisvaarassa olevien nuorten yms. ryhmien töitä tasavertaisina muiden asukkaiden töiden kanssa. Kaupungin Facebook-sivuille laitettiin linkkejä virtuaalisiin kulttuuritapahtumiin. Asukkailla oli mahdollisuus seurata konsertteja, teatteriesityksiä, oopperaa yms. tapahtumia netin
--	---	--	---

			välityksellä sekä vierailla virtuaalisesti taidemuseoissa. Jokilatvan opiston kursseille myönnettiin opintoseteleitä ja taiteen perusopetukseen vapaaoppilaspaikkoja. Kirjastossa järjestetään erilaisia tapahtumia eri kohderyhmille. Kirjallisuuden kautta voidaan käydä ja kokea kulttuurista vuoropuhelua ja lisätä kulttuurihyvinvointia. Kaikki kirjaston järjestämät tapahtumat ovat ilmaisia.
3. Kulttuurin vieminen niiden luo, jotka eivät siitä muutoin pääse nauttimaan. * Sosiaalitoimi ja kulttuuripalvelut yhteistyössä. Järjestöt ja yhdistykset. Kirjasto.		Toteutuneiden tapahtumien ja vierailujen määrä. Asiakkailta saatu palaute.	2020: Taidetuokioiden toteuttaminen hoito- ja hoivayksiköissä ja palvelutaloissa. Kulttuuripalvelujen järjestämiä Mielihyvää musiikista -konsertteja oli kesällä Lampelan palvelukodissa, Kirsikkakodissa, ST-tuoteella, Virikevintillä, Attendo Ruusulassa, Koivikkossa, Lepomajat Männistönkadulla ja Kuonalantiellä sekä vanhuksen yksityiskodissa. Musiikin hyvinvointia lisäävät vaikutukset vietiin niiden ihmisten luokse, jotka muutoin eivät pääse sen äärelle. Saadun palautteen mukaan konsertit tuottivat kuulioille paljon tai hyvin paljon iloa ja nostivat kuulijoiden mielialaa.

			Kirjastoautopalvelut vievät kulttuuria laitoksiin sekä sivukylille. Kirjaston Kotipalvelu on tarkoitettu niille asiakkaille, jotka eivät korkean iän, sairauden tai toimintakyvyn heikentymisen vuoksi pysty itse asioimaan kirjastossa.
	4. Alueellisissa ja valtakunnallisissa kulttuurihyvinvointiverkostoissa toimiminen.	Kulttuurihyvinvointi saadaan mukaan strategioihin, suunnitelmiin ja muihin asiakirjoihin	2020: Kulttuurituottaja kuuluu Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihyvinvoinnin alueverkoston ydintiimiin. Työryhmä on osa valtakunnallista kulttuurihyvinvointiverkostoa. Kulttuurituottaja osallistui verkoston Teams-palaveriisiin.

